

Ministerie van Economische Zaken

Maatwerkaanpak Regeldruk Chemie

- Acties -

Inleiding

Het kabinet heeft in 2013¹ aangegeven dat de regeldruk fors verminderd moet worden. Ondanks eerdere inspanningen op dit vlak ervaren bedrijven namelijk nog steeds knelpunten. In het programma 'Goed Geregeld, een verantwoorde vermindering van regeldruk 2012-2017' is, naast een generieke aanpak die leidt tot merkbare vermindering van regeldruk voor alle sectoren, plaats voor een op specifieke doelgroepen gerichte maatwerkeraanpak. De chemische industrie is een van de sectoren waarvoor deze zogenoemde maatwerkeraanpak gestart is.

De chemische sector is met een omzet van € 65 miljard en 86.000 banen² belangrijk voor de Nederlandse economie. De sector kan ook oplossingen bieden voor maatschappelijke uitdagingen op het gebied van gezondheid, duurzaamheid, energie, voedselvoorziening en klimaat. De mondiale markt voor chemische producten groeit, maar hoewel de omzet van de Europese chemische industrie in absolute cijfers nog wel stijgt, neemt het Europese marktaandeel af. Om de concurrentiepositie te versterken wordt onder meer ingezet op het verminderen van regeldruk³.

In de Maatwerkeraanpak Regeldruk Chemie werken departementen, vergunningverleners, toezichthouders, bedrijven en brancheorganisaties samen aan betere regelgeving en slimmere uitvoering van wet- en regelgeving. Focus ligt daarbij op het wegnemen van belemmeringen die door de doelgroepen het meest gevoeld worden en niet op het behalen van kwantitatieve doelen. Na een verkenningsfase waarin geïnventariseerd is met welke knelpunten bedrijven in de chemische industrie te maken hebben, is het traject voortgezet door met overheidspartijen en bedrijfsvertegenwoordigers gezamenlijk te bekijken voor welke punten verbetering te realiseren is. Dit heeft geleid tot voorliggende acties.

Binnen de Maatwerkeraanpak Chemie is door betrokken partijen gesproken over eerdere inspanningen op het gebied van regeldruk vermindering. Er is een gedeeld beeld dat eerdere, generieke, acties om onder meer vergunningen te vereenvoudigen, strijdige regels aan te pakken en de Administratieve Lasten te verminderen, succesvol geleid hebben tot regeldruk vermindering en dat het laaghangend fruit geplukt is. De inventarisatie heeft geen overbodige wet- en regelgeving aan het licht gebracht. Ervaren knelpunten liggen met name op het terrein van de uitvoering. Het gaat dan onder meer om onduidelijkheid rondom regelgeving, complexe procedures en verschil van inzichten tussen betrokken partijen. Vanuit de toezichthouder bezien moet de aanpak bijdragen aan een hoog veiligheidsniveau. De inventarisatie en analyse hebben geleid tot onderstaande acties.

Naast de Maatwerkeraanpak Regeldruk Chemie is er ook de Toezichttafel Chemie geweest. Deze twee trajecten vertonen overeenkomsten in de aanpak, de gewenste resultaten en in de betrokken partijen. Verschil zit met name in het vertrekpunt. Bij de Maatwerkeraanpak staat merkbare regeldruk vermindering centraal. Bij de Toezichttafel is het vertrekpunt de vraag wat op het gebied van toezicht beter, slimmer of efficiënter geregeld kan worden. Er is tussen beide trajecten nauw samengewerkt om overlap te voorkomen en aanvullend te zijn. Zo is de wens risico gestuurd toezicht bij BRZO bedrijven verder te ontwikkelen, opgekomen in het traject van de Maatwerkeraanpak en verder uitgewerkt bij de Toezichttafel.

¹ Programmabrief van 25 april 2013 "Goed geregeld, een verantwoorde vermindering van regeldruk 2012-2017" (TK 2012-2013, 29.362 nr. 212)

² CBS-cijfers 2013. De totale chemische sector bestaat uit de volgende CBS-sectoren: sector 20 (de chemische industrie), sector 21 (de farmaceutische industrie) en sector 22 (de rubber- en kunststofproductindustrie).

³ Rondetafel over het concurrentievermogen van de chemische industrie (Kamerstuk 32 637 nr.95)

Actie 1 Chemieloket

Er komt een Chemieloket waar ondernemers uit de chemische industrie knelpunten en belemmeringen in (de uitvoering van) wet- en regelgeving kunnen melden. De medewerkers van het loket gaan samen met de desbetreffende ondernemer(s) en relevante overheidspartijen op zoek naar antwoorden en oplossingen. Belangrijke toegevoegde waarde is dat bedrijven permanent bij het Chemieloket terecht kunnen met knelpunten die samenhangen met wet- en regelgeving.

Het Chemieloket maakt de overheid toegankelijker, zorgt er voor dat de bedrijven weten waar ze terecht kunnen en het draagt voor zowel bedrijfsleven als overheid bij aan een efficiënte beoordeling, prioritering en afhandeling van knelpunten en belemmeringen. Voor de beleidsontwikkeling is het daarnaast nuttig om belemmeringen centraal te inventariseren om overzicht en inzicht te verkrijgen in eventuele rode draden.

Het loket wordt opgezet door het Ministerie van Economische Zaken en ondergebracht bij het programma Ruimte in Regels voor Groene Groei (R2G2). Dit is een gezamenlijk programma van het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Actie 2 Platform uniforme benadering bedrijven

Er wordt een platform opgericht waarin verschillen van inzicht over de toepassing en uitvoering van wet- en regelgeving besproken kunnen worden. Kenmerkend voor de werkwijze is dat het gaat om dialoog, openheid en wederzijds vertrouwen. Het platform wordt vormgegeven voor het samenwerkingsverband BRZO+.

Dit platform bespreekt geen lopende individuele gevallen en komt niet in plaats van beroep- en bezwaarprocedures. Het platform wordt ingericht onder het samenwerkingsprogramma BRZO+ en bouwt voort op bestaande initiatieven om tot een uniforme interpretatie van wet- en regelgeving te komen. In de Stuurgroep is besproken dat bij uitvoeringsdiensten en bedrijven regelmatig wordt geconstateerd dat er verschillen van inzicht zijn tussen de verschillende betrokken partijen. Er is behoefte om deze verschillen gezamenlijk uit te diepen. Er ontstaan daardoor belangrijke leermomenten die bijdragen aan de gezamenlijke kennisontwikkeling.

In het platform worden zaken besproken die spelen in het BRZO domein. Deze specifieke groep van bedrijven heeft te maken met drie afzonderlijke wetgevingsdomeinen (arbeidsomstandigheden, milieu, veiligheid) en daarmee verschillende overheidslagen en -partijen.

Zowel het Platform als het Chemieloket sluiten aan bij de wens, zoals uitgesproken bij de Ronde Tafel Chemie⁴, om de samenwerking tussen overheden bij problemen rondom regeldruk, vergunningverlening en toezicht te versterken.

Actie 3 Verder ontwikkelen van de Risico gestuurde aanpak voor BRZO bedrijven

Zowel binnen de Maatwerkenpak Regeldruk Chemie als bij de Toezichttafel Chemie is de wens uitgesproken om de risico gestuurde aanpak voor BRZO bedrijven verder te ontwikkelen. Dit zal gebeuren binnen de bestaande beleidskaders en met aandacht voor bedrijven die goed presteren qua naleving en veiligheidscultuur. Behalve erkenning voor goed presterende bedrijven heeft dit ook een stimulerend effect op andere bedrijven. De vormgeving en verdere uitwerking wordt opgepakt binnen het samenwerkingsprogramma BRZO+. Dat programma regelt de uniforme en integrale aanpak van

⁴ Versterking van het concurrentievermogen van de Nederlandse chemische industrie, Brief van 19 december 2014

VTH-taken op het gebied van interne en externe veiligheid met als doel het voorkomen van zware ongevallen bij alle Brzo-bedrijven. BRZO+ is een samenwerkingsprogramma van Inspectie SZW, Brzo-omgevingsdiensten, Veiligheidsregio's, Waterkwaliteitsbeheerders, ILT en OM. Om invulling te geven aan de ambitie om de taakuitvoering zodanig verder te professionaliseren dat de partners samenwerken als waren zij één overheid, wordt onder meer ingezet op risico gestuurd toezicht. Dit houdt in dat bij de planning van de inspecties rekening gehouden wordt met het risico profiel van de bedrijven.

Actie 4 Digitalisering – mogelijkheden voor BRZO bedrijven

Door de aard en omvang van hun activiteiten hebben chemische BRZO bedrijven⁵ te maken met complexe en zeer omvangrijke vergunningen. Het gaat veelal om maatwerk voorschriften. Deze vergunningen worden vaak tussentijds aangepast en gewijzigd. Beter gebruik van digitale mogelijkheden kan tot snellere processen en meer inzicht en overzicht leiden. Dit kan ook de bij toezicht ervaren regeldruk verminderen. Er wordt daarom een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden van digitalisering.

De verkenning wordt gezamenlijk door de VNCI en het Ministerie van Economische Zaken gedaan en bestaat uit twee componenten: enerzijds de vraag of de vergunningen ondanks het maatwerk gedigitaliseerd kunnen worden, anderzijds de vraag of dat deel van het toezicht dat nu op basis van fysieke documenten plaatsvindt, vervangen kan worden door toezicht op afstand. Resultaat van de verkenning is inzicht in de mogelijkheden en daarbij geldende randvoorwaarden.

Actie 5 Digitaliseren van de vergunning en regelhulp

Er wordt een instrument ontwikkeld om semiautomatisch vergunningen te kunnen aanmaken en beheren. Op basis van de specifieke kenmerken van het bedrijf dat de vergunning aanvraagt, kan de vergunningverlener op basis van vaste digitale bouwstenen de vergunning semi-geautomatiseerd opstellen. Conform de huidige werking van het Ondernemingsdossier kan het bedrijf vervolgens de voorwaarden uit de vergunning laten vertalen naar een concrete checklist en praktische maatregelen. Deze zogenoemde regelhulp is door zowel vergunningverlener als bedrijf digitaal toegankelijk via het Ondernemingsdossier. De ondernemer heeft zo een integraal overzicht van de benodigde acties en kan bewijsvoering toevoegen zoals keuringsrapporten en foto's. Ook actualiseringen van de vergunning kunnen via dit digitale dossier worden vastgelegd. Toezichthouders die van de ondernemer toegang hebben gekregen tot het dossier, kunnen op afstand, op basis van het overzicht van benodigde acties en maatregelen en de bijbehorende bewijsvoering, een inschatting maken van de naleving door het desbetreffende bedrijf.

Dit instrument om semiautomatisch vergunningen te kunnen aanmaken en beheren, leidt tot een soepeler proces en tot efficiency winst. De tool wordt in eerste instantie ontwikkeld voor type c bedrijven uit de Rubber- en Kunststoffindustrie. Op termijn kan dit eventueel uitgebreid worden naar vergunningen voor alle type c bedrijven. Dit zijn bedrijven die vergunning plichtig zijn onder het Activiteitenbesluit. Voortouw voor deze actie ligt bij de NRK en het Ministerie van Economische Zaken.

Actie 6 Erkende milieumaatregelen en risico gestuurd toezicht

De chemische sector heeft te maken met milieuwetgeving. In deze wet- en regelgeving wordt vaak aangegeven wat het doel is of de norm die maximaal of minimaal bereikt moet worden. Er zijn veel regels die niet precies voorschrijven op welke wijze je er aan kunt voldoen. Dergelijke regels geven bedrijven de ruimte om zelf te bepalen op welke wijze zij optimaal aan de regels kunnen voldoen.

⁵ Bedrijven die onder het Besluit Risico Zware Ongevallen vallen

Ieder bedrijf kan het middel kiezen dat het beste bij de eigen bedrijfsvoering past. Dit biedt flexibiliteit en ruimte aan innovatie. In het traject van de Maatwerk kwam enerzijds naar boven dat deze ruimte via open normen in het algemeen gewaardeerd wordt door grote bedrijven. Anderzijds werd aangegeven dat veel MKB bedrijven juist behoefte aan meer concrete informatie hoe men in de praktijk aan de regels kan voldoen.

Voor veel voorkomende situaties wordt, voor de rubber- en kunststofindustrie, de bestaande milieu prestatiewetgeving daarom vertaald naar erkende milieumaatregelen. Deze maatregelen worden gezamenlijk met bedrijfsleven en omgevingsdiensten vastgesteld. Voor zowel de bedrijven als de toezichthouders is vervolgens helder en duidelijk dat een bedrijf voldoet aan de regelgeving indien deze maatregelen getroffen zijn. Dit model voorkomt twijfel en onzekerheid bij de ondernemer en toezichthouder en voorkomt daarmee ook discussie tussen partijen. Tegelijkertijd laat het model de ruimte aan bedrijven die, om wat voor reden dan ook, liever via een andere maatregel aan de norm voldoen. Die mogelijkheid blijft bestaan. Uiteraard gecombineerd met de bevoegdheid van de toezichthouder om te beoordelen of de maatregel voldoet.

Het resultaat van de inspanningen is een regelhulp die vanuit het Ondernemingsdossier aangeroepen kan worden. Deze regelhulp genereert een overzicht van erkende milieumaatregelen die relevant zijn voor het specifieke bedrijf. Bedrijven kunnen in dit dossier de gegevens over de genomen maatregelen opnemen, zodat de toezichthouder op basis van die informatie beter risico gestuurd toezicht kan houden.

De tool wordt in eerste instantie ontwikkeld voor type b bedrijven uit de Rubber- en Kunststofindustrie. Op termijn kan deze eventueel uitgebreid worden naar alle type b bedrijven. Dit zijn bedrijven die onder het Activiteitenbesluit vallen en geen vergunning nodig hebben, maar wel melding plichtig zijn. Deze actie wordt primair opgepakt door de NRK en het Ministerie van Economische Zaken.

Tot slot

Met bovenstaande acties zetten overheid en bedrijfsleven gezamenlijk in op de vermindering van de ervaren regeldruk. Achter alle acties zit de intentie om structureel effect te hebben en zo positief bij te dragen aan het investeringsklimaat voor de chemische industrie in Nederland. De benodigde tijd en inspanning verschilt per actie, net als het moment waarop de resultaten merkbaar zullen zijn voor bedrijven. Zo is de verkenning naar de mogelijkheden te digitaliseren voor BRZO al gestart, vereist het verder ontwikkelen van meer risico gestuurd toezicht nog de nodige uitwerking voordat bedrijven daadwerkelijk resultaten zullen ervaren en is de opening van het Chemieloket al voor eind van dit jaar voorzien. De stand van zaken wordt gemonitord door de Stuurgroep Maatwerk Aanpak Regeldruk Chemie en in de Voortgangsrapportages Regeldruk zal informatie over de voortgang opgenomen worden.